

## 30/93

## Kontrolní závěr z kontroly plnění dodržování podmínek uzavřených při poskytnutí účelových dotací určených k hrazení nákladů, které souvisí se zvláštním příspěvkem horníkům, v souvislosti s útlumovým programem v a. s. OKD Ostrava

Předmětná kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na II. pololetí 1993 pod číslem 30/93. Cílem kontroly bylo prověřit čerpání prostředků státního rozpočtu v souladu s podmínkami, za kterých byly poskytnuty v rámci útlumového programu v r. 1992.

Kontrola byla provedena na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (dále MPO ČR) kontrolní skupinou pracovníků odboru průmyslu, dopravy a energetiky NKÚ a v a. s. OKD kontrolní skupinou pracovníků oblastního odboru NKÚ v Ostravě v měsících říjnu a listopadu 1993.

Senát Úřadu (ve složení Ing. Ladislav Zeman - předseda, Ing. Jana Krejčová a JUDr. Jan Holeček - členové) na svém zasedání dne 22. prosince 1993

s c h v á l i l usnesením č. 30/93/16  
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

1. A. s. OKD nedodržela podmínky stanovené zákonem č. 98/1987 Sb., o zvláštním příspěvku horníkům, ve znění zákona č. 160/1989 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 98/1987 Sb., o zvláštním příspěvku horníkům (dále jen zákon) pro výplatu zvláštního příspěvku horníkům (dále jen ZPH), a to:
  - § 8 odst. 1 dřívějšími výplatami ZPH ve vztahu ke skutečnému ukončení pracovního poměru;
  - § 3 písm. c) a d) výplatami ZPH pracovníkům, kteří nebyli nikde zaměstnáni ani registrováni na Úřadu práce, případně nebyli účastni na důchodovém zabezpečení nebo pracovali v podzemí;
  - § 13 odst. 2 nevedením úplných záznamů o skutečnostech rozhodných pro nárok na ZPH.
2. Pracovníci nesplnili povinnosti poživitele ZPH stanovené § 13 odst. 1 zákona tím, že nenahlásili změnu ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na ZPH. Akciová společnost OKD plnění povinností nevyžadovala.
3. A. s. OKD vyplatila v roce 1992 neoprávněně z prostředků státního rozpočtu tzv. adaptační příspěvek horníkům převedeným z dolů v ostravské oblasti na doly organizace v karvinské oblasti, přestože Zásady realizace, financování a kontroly útlumových programů uhelného hornictví v České republice pro rok 1992 (dále jen Zásady), vydané dne 13. 3. 1992 Ministerstvem pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR (dále MHPR ČR) a Ministerstvem financí ČR (dále MF ČR), to neumožňují.
4. Bývalé MHPR ČR uzavřelo smlouvu o provádění průběžné kontrolní činnosti pro zajištění racionál-

ního využití finančních prostředků na realizaci útlumových programů v hlubinném uhelném hornictví ČR pro rok 1992 se s. p. UNIGEO, který neměl tuto činnost zapsanou v obchodním rejstříku jako předmět svého podnikání. Tuto činnost neměla zapsanou ani a. s. UNIGEO, která v plnění smlouvy pokračovala (§ 28 odst. 1 písm. c) Obchodního zákoníku). Smlouvu převzalo od 31. 10. 1992 MPO ČR, na které přešla působnost ve věcech těžby, úpravy a zúšlechťení tuhých paliv.

MHPR ČR později ani MPO ČR neprováděla kontrolu plnění smlouvy uzavřené se s. p. UNIGEO, realizované a. s. UNIGEO, a ke kontrolním zjištěním nepřijala žádná opatření k nápravě.

5. A. s. OKD porušila § 11 odst. 1 a § 30 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky). Použila rozpočtové prostředky k jinému účelu, než byly určeny, a neodvedla do státního rozpočtu ve stejné výši neoprávněně použité nebo zadržené prostředky a nezaplatila penále z neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků.
6. A. s. OKD nesplnila v plném rozsahu techniko-organizační opatření ve smyslu Zásad. Zejména neprojednala převádění a uvolňování pracovníků z titulu útlumového programu s příslušným odborovým orgánem podle bodu I/5 a ředitel organizace nezajistil svým příkazem konkretizaci útlumového programu podle bodu I/6 Zásad.

O d ů v o d n ě n í :

K bodu 1)

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona ukládá organizaci vyplácet ZPH jeden měsíc pozadu. A. s. OKD v rozporu s tímto ustanovením prováděla platby o měsíc dříve ve vztahu ke skutečnému ukončení pracovního poměru, takže poživatelé v daném účetním roce dostali o jednu platbu ZPH navíc.

Zákon v § 3 jmenovitě uvádí případy, kdy pracujícímu ZPH nenáleží. Z kontrolovaného vzorku dvaceti poživatelů ZPH dva odpracovali v podzemí 134 a 135 směn a navíc byli účastni na důchodovém zabezpečení pouze od 15. 6. - 31. 8. 1992. Oba poživatelé obdrželi neoprávněně za rok 1992 ZPH v celkové výši 45 600,-Kčs. Čtyři poživatelé nebyli nikde zaměstnáni ani registrováni na Úřadu práce. Přesto jim byl neoprávněně vyplacen ZPH v celkové výši 43 700,- Kčs. Jeden poživatel nebyl účasten jako podnikatel na důchodovém

zabezpečení. Za tuto dobu mu bylo neoprávněně vyplaceno 7 500,- Kčs.

Podle § 13 odst. 2 je organizace povinna vést záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na ZPH, jeho výši a výplatu. Předložené záznamy jsou neúplné a postrádají některé informace o plnění jednotlivých podmínek pro nárok na ZPH.

#### K bodu 2)

Poživatel ZPH je povinen ohlásit organizaci, která mu ZPH vyplácí, do 8 dnů změny. Jestliže tuto povinnost nesplnil anebo vědomě způsobil, že ZPH byl vyplácen neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen jej vrátit. Ve dvou případech bylo zjištěno, že poživatelé začali znovu vykonávat rizikovou práci v podzemí a neoprávněně přijali ZPH. V jednom případě předložil poživatel potvrzení zaměstnavatele označené pouze razítkem jedné prodejny v Ostravě bez podpisu zaměstnavatele. Soukromý podnikatel, který prodejnu provozuje, písemně stvrdil, že tento pracovník u něho nikdy nepracoval. Na základě podvrženého dokladu bylo poživateli vyplaceno 41 000,- Kč. Organizace neprováděla důslednou kontrolu údajů rozhodných pro výplatu ZPH.

#### K bodu 3)

V bodě II/2 Zásad je stanoveno, že jiné než ze zákona vyplývající nároky nejsou předmětem úhrady. Adaptační příspěvek, vyplácený horníkům z dotace ve výši dvou a půl násobku průměrné měsíční mzdy, není nárokem vyplývajícím ze zákona. A. s. OKD tak neoprávněně čerpala prostředky ze státního rozpočtu na rok 1992 ve výši 18,173 mil. Kčs.

#### K bodu 4)

V bodě I/8 Zásad pověřilo bývalé MHPR ČR a MF ČR s. p. UNIGEO průběžnou kontrolní činností čerpání a využití schválených finančních prostředků na realizaci útlumových programů. Podle tohoto ustanovení uzavřelo dne 19. 3. 1992 MHPR ČR se s. p. UNIGEO smlouvu podle § 591 - 600 Obchodního zákoníku. V plnění smlouvy pokračovala a. s. UNIGEO, která vznikla dnem 30. dubna 1992 zápisem do obchodního rejstříku. UNIGEO, s. p., ani UNIGEO, a. s., nemají kontrolní činnost zapsanou jako předmět činnosti. Zákonem ČNR č. 474/1992 Sb., o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky, přešla od 31. 10. 1992 působnost ve věcech těžby, úpravy a zušlechťení tuhých paliv z MHPR ČR na MPO ČR. Tímto převzalo funkci zakladatele k OKD, a. s., MPO ČR. V závěru roku 1992 tak plnily smlouvu subjekty, které ji neuzavřely. Obdobná smlouva byla uzavřena mezi a. s. UNIGEO a MPO ČR i pro rok 1993.

Nebyl doložen jakýkoliv dokument, který by prokazoval, že MHPR a MHO ČR provedla kontrolu plnění, případně vyhodnocení smlouvy uzavřené se s. p. UNIGEO. Přesto bylo organizaci UNIGEO vyplaceno

ceno podle smlouvy 992 200,- Kč. Podle kontrolního zjištění a. s. UNIGEO mělo čerpání dotace na realizaci útlumu v OKD, a. s., Ostrava v roce činit 524,737 mil. Kčs (oproti vykázaným 596,298 mil. Kčs). Přes tuto skutečnost neučinilo MPO ČR žádné opatření k nápravě, naopak jako správce kapitoly ještě uplatnilo nárok na vykázaný nedoplatek neinvestiční dotace pro a. s. OKD ve výši 12,458 mil. Kčs.

#### K bodu 5)

Podle § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. mohou být rozpočtové prostředky použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly určeny. Podle § 30 odst. 1 téhož zákona musí být neoprávněně použité nebo zadržené prostředky státního rozpočtu odvedeny státnímu rozpočtu a zaplacené penále ve výši 1 promile denně z neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků.

- A. s. OKD neuhradila v roce 1992 faktury dodavatelům za práce související s realizací útlumového programu ve výši 58,530 mil. Kčs. Tato hodnota byla zahrnuta neoprávněně do nákladů na útlum, hrazených ze státního rozpočtu v roce 1992 (podle zjištění a. s. UNIGEO). Prostředky nebyly vráceny do státního rozpočtu a nebylo zaplacené penále.

- V průběhu roku 1992 čerpala a. s. OKD neoprávněně na sociální účely ze státního rozpočtu částku 21,400 mil. Kčs (podle zjištění a. s. UNIGEO). Do státního rozpočtu bylo vráceno pouze 16,200 mil. Kčs. Penále z neoprávněně použitých prostředků nebylo zaplacené.

- Na adaptační příspěvek neoprávněně vyplatila a. s. OKD ze státního rozpočtu v roce 1992 částku 18,173 mil. Kčs.

- Neoprávněně čerpání prostředků ze státního rozpočtu v roce 1992 ve výši 103 tis. Kčs bylo zjištěno u kontrolovaného vzorku poživatelů ZPH, kterým jej a. s. OKD vyplatila přesto, že jim nenáležel.

#### K bodu 6)

Zásady stanoví v rámci technicko-organizačních opatření obsah komplexního projektu útlumového programu, který a. s. OKD v plném rozsahu nezpracovala a nesplnila. Nepředložila pro rok 1992 časový harmonogram, specifikaci finančních nákladů, případně návrhy budování náhradních výrob.

Podle bodu I/5 muselo vedení organizace projednat ve smyslu Zákoníku práce s příslušným odborovým orgánem převádění a uvolňování pracovníků z titulu útlumového programu, což nebylo ze strany a. s. OKD prokázáno. Podle bodu I/6 měl zajistit ředitel organizace svým příkazem v návaznosti na konečné rozhodnutí MHPR ČR konkretizaci útlumového programu a jeho technicko-organizační zabezpečení. A. s. OKD zpracování příkazu naprokovála.